

Asia: VN/32478/2021

Kaivosveron toteuttamista arvioivan työryhmän arviomuistio

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (jäljempänä ”MaRa”) kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja toteaa siitä seuraavaa:

MaRa ei ota lausunnossaan kantaa siihen, pitääkö kaivoksille asettaa uusi vero vai ei.

MaRa lausuu kuitenkin tässä yhteydessä lyhyesti kaivostoiminnan vaikutuksista paikallisesti ja etenkin sen taloudellisista vaikutuksista ja kaivostoiminnan ja matkailun yhteensovittamisesta samalla alueella.

Arviomuistiossa on lyhyesti käsitelty, mitä vaikutuksia kaivosverosta on yhteiskuntaan ja ympäristöön. Siinä ei kuitenkaan ole käsitelty sitä, mitä vaikutuksia kaivostoiminnasta voi olla alueen muille elinkeinoille. Se olisi olennaista etenkin työllisyys- ja verotulovaikutusten näkökulmasta.

Alue- ja paikallistaloudellisia vaikutuksia arvioitaessa ei tule ottaa huomioon vain kaivostoiminnan alueelle tuottamia hyötyjä vaan myös mahdollisen kaivostoiminnan muille elinkeinoille aiheutuvia kielteisiä vaikutuksia työllisyyden ja verotulojen kertymisen näkökulmasta.

Kaivostoiminnan aluetaloudellisten vaikutusten kannalta keskeistä on toiminnan vaikutus muiden elinkeinojen toimintaedellytyksiin, mikä korostuu tilanteissa, joissa kaivostoiminta tyypillisesti sulkee pois muita elinkeinoja ympäristövaikutustensa vuoksi. Ympäristölliset haitat vaikuttavat myös alueen kiinteistön- ja maanomistajien sijoitusten arvoon niitä heikentävästi.

Kaivostoiminta ja matkailu vahvistavat monien alueiden elinkeinoelämää ja työllisyyttä ja kulkuyhteyksiä. Näitä elinkeinoja ei pidä sen vuoksi nähdä toisiaan poissulkevinä. Kaivostoiminnan ja matkailun yhteensovittaminen samalla alueella muodostuu kuitenkin ongelmalliseksi silloin, kun malmi- ja mineraalivarat sijaitsevat matkailun kannalta tärkeällä alueella tai sen välittömässä läheisyydessä.

Tämä näkyy alueellisesti ja paikallisesti erityisesti Pohjois-Suomessa ja Järvi-Suomessa, missä matkailu perustuu puhtaaseen luontoon. Kaivoksen avaaminen matkailun ydinalueelle tai sen kannalta tärkeälle alueelle muodostaa merkittävän uhan matkailun kasvulle tällä alueella.

Matkailu tuottaa alueelle työpaikkoja ja hyvinvointia pitkälle tulevaisuuteen. Kaivosten toiminta-aika on taas yleensä korkeintaan muutamia kymmeniä vuosia. Kaivoksen tuottamat hyödyt arvioidaan usein sen toiminta-aikana vertaamalla niitä muihin elinkeinoihin. Oikeampi vertailukohta esimerkiksi matkailuun on ottaa huomioon matkailun alueelle jo tekemät investoinnit ja vähintään 50–100 vuoden aikajänne eteenpäin ja kyky tuoda tuloa sijaintikunnalle ja valtiolle. Kaivos voi pahimmillaan pilata matkailualan toimintaedellytykset ja kyvyn tehdä tulosta lopullisesti.

Matkailuyrittäjät ovat usein suurelta osin paikallisia asukkaita tai yrityksiä, joilla on kotipaikka Suomessa. Matkailu- ja verotulot jäävät sijaintikunnalle hyödyttämään paikallistaloutta ja hyvinvointia. Nämä yritykset maksavat myös yhteisöveron Suomeen.

Kaivoksen toiminta-aika on yleensä lyhyt, mutta matkailu tuottaa kestävästi tuloa ja työllisyyttä pitkälle tulevaisuuteen. Kaivostoiminnan suunnittelu lähelle matkailukeskuksia ja epävarmuus alueen tulevaisuudesta vaikuttavat helposti matkailutoimialan kaupallisten investointien tekemättä jättämiseen. Sillä on taas vaikutusta matkailun alueellisen työllisyyden ja verotulojen kertymisen vähenemiseen paikallisesti kuntatasolla.

Hämäläinen Sami
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry